

ISSN 2299-0356

Filozoficzne Aspekty Genezy — 2024, t. 21, nr 1

Philosophical Aspects of Origin

s. 9–10

<https://fag.ifil.uz.zgora.pl/index.php/fag/issue/view/25/79>

Od redakcji

Published online: March 28, 2025.

Niniejszy tom składa się z pięciu uporządkowanych tematycznie artykułów.

W części pierwszej poświęconej problematyce granic nauki zamieszczono dwa artykuły.

Jerzy Gołosz w artykule „Granice nauki: o tym, czego nie wiemy” podejmuje próbę określenia granic nauki. Autor broni dwóch tez: tezy o istnieniu nieprzekraczalnych granic w obrębie samej nauki, oraz tezy, że w ramach nauki możemy poznawać tylko relacje, w jakie wchodzą różne obiekty, zaś wewnętrznej natury tych ostatnich nigdy nie poznamy. Autor twierdzi również, że pozostając w granicach nauki nie wyjaśnimy, dlaczego świat jest racjonalny i dlaczego w ogóle istnieje.

Krzysztof J. Kilian w artykule “Nothing in Biology Makes Sense Except in Light of Its »Proper« Epistemic Framework” przedstawia schemat argumentacji ze słynnego artykułu Dobzhansky’ego “Nic w biologii nie ma sensu, jeżeli nie jest rozpatrywane w świetle teorii ewolucji” [<https://fag.ifil.uz.zgora.pl/index.php/fag/article/view/197>]. Omówienie tego schematu jest okazją do ukazania podstawowego błędu, który podczas analiz kreacjonistycznego ujęcia pochodzenia życia popełnił Dobzhansky. Następnie Kilian odwołuje się do podejścia Dilleya („Nothing in Biology Makes Sense Except in Light of Theology?”) wskazując na istotny problem wpływu akceptacji światopoglądu na treść twierdzeń naukowych. To zaś bezpośrednio łączy się z, omawianą w dalszej części artykułu, ideą epistemicznych układów odniesienia. Pozwala to autorowi ukazać, w jaki sposób akceptacja

określonego epistemicznego układu odniesienia nadaje sens uprawianiu biologii jako nauki.

Część druga, poświęcona teologii i teologii stwórcy, zawiera dwa artykuły.

Adrian Kuźniar w artykule „Kompatybilizm teologiczny a problem Newcomba” podejmuje się obrony stanowiska kompatybilizmu teologicznego, zgodnie z którym ludzka wolność jest możliwa do pogodzenia z istnieniem istotowo wszechwiedzącego Boga. Tłem dla tych rozważań jest analiza problemu Newcomba. Przeprowadzone analizy pozwalają autorowi na przedstawienie własnej wersji kompatybilistycznego rozwiązania problemu relacji między Boską wszechwiedzą a ludzką wolnością.

Jonathan L. Kvanvig w artykule “Contingency and Necessity: Metatheological Considerations” broni tezy, że teologia stwórcy, przypisująca mu byt osobowy ma przewagę nad bezosobowymi wersjami teologii Stwórcy i nad innymi podejściami do teologii fundamentalnej. Obrony tej dokonuje za pomocą analiz dwóch różnych podejść do tego, co jest fundamentalne dla natury bóstwa i przedstawia argumentację wskazującą wyższość teologii Stwórcy nad konkurencyjnymi podejściami upatrującymi w jego prawości źródło jego kultu. Tłem dla tych rozważań jest wyznaczenie granicy między tym, co przygodne, a tym, co konieczne.

Tom kończy trzecia część poświęcona filozofii przyrody i myślenie ezoterycznemu.

Radosław Kazibut w artykule “Wyobraźnia i transmutacja. Składowe myślenia ezoterycznego w filozofii przyrody” (Imagination and Transformation. Components of Esoteric Thinking in Philosophy of Nature) analizuje problem w jaki sposób ezoteryczny styl myślenia o przyrodzie wpływał na filozofię przyrody. W pierwszej części artykułu autor poddaje analizom związek toposu wyobraźni z filozofią przyrody. W części drugiej szkicuje zagadnienie, jak w filozoficznej refleksji nad przyrodą rozumiana była idea transmutacji.

Krzysztof J. Kilian